

Migráns

www.milvus.ro

Marosvásárhely

XI. évfolyam, 1 sz. • 2009. február

Nagy patkósdenevér (*Rhinolophus ferrumequinum*) • Fotó: Viorel Pocora

A Békási-szoros, Súgó-szoros és Toşorog-barlang denevérfaunája

A 2007. április 15-i látogatásunk egy új fajjal, a nagy patkósdenevérral gazdagította a moldvai faunát. Így, az új faunaelem, egy elpusztult egyed azonosítása alapján került fel a régió faunalistájára. ■ 2. oldal

A Békási-szoros, Sűgő-szoros és Toşorog-barlang denevérfaunája

Baltag Emanuel Ştefan
Pocora Irina
Pocora Viorel

A Milvus Csoport 2007. márciusi kiírásában meghirdetett ösztöndíjat megpályázva, a pályázati úton elnyert összegből, 2007. április - 2008. november közötti időszakban sikerült lebonyolítanunk a „A Toşorog-barlang denevérfaunájának kutatása” nevű projektünket.

Ennek fő célja a Toşorog-barlangban (Neamţ megye) előforduló denevérfajok beazonosítása és a hibernáló kolóniák monitorizálása volt. Az adatok megszerzése igen fontos feladat, hiszen csak ezek ismeretében lehetséges a barlang csatlakoztatása a hibernáló kolóniákat monitorizáló nemzetközi hálózathoz. A projekt keretén belül a barlang mellett a Békási- és a Sűgő-szoros denevérfaunáját is vizsgáltuk.

A fent említett területekre vonatkozó denevéres szakirodalom igencsak szegényes és nagyon régi adatokat tartalmaz. A Toşorog-barlangra vonatkozó első feljegyzéseket Valenciu N., Ion I., Horea M. és Ionescu V. gyűjtötte és foglalta össze 1966-1972 között. A Békási- és a Sűgő-szorosra vonatkozó adatok száma ennél is kevesebb, az egyetlen feljegyzés 1954-ből származik és a közönséges törpedenevérré (*Pipistrellus pipistrellus*) vonatkozik (Dumitrescu és tsai. 1962-1963. A denevérfajok elterjedése Románia Népköztársaságban). Ami a Munticelu-barlangot illeti, az egyedüli információkat erről a helyről Pocora (Ifrim) Irina gyűjtötte és foglalta össze diplomadolgozatában: Az egyes denevérfajok biológiája, ökológiája és etológiája (2004, „Al. I. Cuza Egyetem” Biológiai Tanszék, Iaşi).

Az általunk vizsgált időszakban két barlangot (a Toşorog- és a Munticelu-barlangot) és két különleges természetmegőrzési területet, a Békási-szoros – Nagyhagymás (ROSCI0027), valamint a Sűgő-szoros – Munticelu (ROSCI0033) kutattunk.

Terepmunkánk során 12 denevérfajt azonosítottunk (*Rhinolophus ferrumequinum*, *Rhinolophus hipposideros*, *Myotis daubentonii*, *Myotis myotis*, *Myotis oxygnathus*, *Nyctalus lasiopterus*, *Nyctalus noctula*, *Pipistrellus pipistrellus*, *Eptesicus nilssonii*, *Eptesicus serotinus*, *Vespertilio murinus*, *Barbastella barbastellus*).

A kutatott területek rövid bemutatása:

Toşorog-barlang

Szpeológiai rezervátum, mely az 5/2000-es törvény értelmében „természeti kincs”; a Bicazul Ardelean (Neamţ megye) községhez tartozó Toşorog település határában fekszik. Ezen a területen 5 denevérfaj jelenlétét észleltük.

Faj	M. myo.	M. oxy.	R. hip.	B. bar.	R. fer.	Össz.	B.h.	U%
Dátum								
2007.04.15.	9	4	2	-	1	16	10,9	66,2
2007.12.23.	45	16	9	7	-	77	9,8	70
2008.02.26	40	12	10	-	-	62	-	-
2008.11.24.	30	10	4	-	-	44	7,95	82,37

1. táblázat: A Toşorog-barlangban észlelt fajok eloszlása

M. myo. - *Myotis myotis*; M. oxy. - *Myotis oxygnathus*; R. hip. - *Rhinolophus hipposideros*; B. bar. - *Barbastella barbastellus*; R. fer. - *Rhinolophus ferrumequinum*; B.h. - a barlang belsejében mért hőmérséklet; U% - a barlang belsejének páratartalma.

Az első felmérést 2007. áprilisában végeztük, amikor viszonylag kevés denevért találtunk a barlangban. Feltételezéseink szerint ez elsősorban azzal magyarázható, hogy a helyet főleg hibernálásra használják a denevérek és a megfigyelés idején már elhagyták a barlangot.

A 2007. április 15-i látogatásunk egy új fajjal, a nagy patkósdenevérré (*Rhinolophus ferrumequinum*) gazdagította a moldvai faunát. Így, az új faunaelem, egy elpusztult egyed azonosítása alapján került fel a régió faunalistájára, melynek biometriai adatai egyértelműen bizonyítják faji hovatartozását. Feltételezéseink szerint ez a példány időszakos menedékként használta a barlangot.

A Toşorog-barlangban észlelt

legnagyobb egyedszám 77 példány volt, melyet 2007. decemberében jegyeztünk fel.

Az utolsó megfigyelést ezen a területen 2008. novemberében végeztük, amikor igencsak kis számban észleltünk denevéreket a 2007-2008-as hibernálási periódushoz képest. Ez valószínűleg a november végéhez mérten szokatlanul magas hőmérsékletnek tulajdonítható, ezért az állatok csak később húzódtak el hibernálásra.

A pisedenevért (*Barbastella barbastellus*) egyetlen alkalommal találtuk meg, 2007. decemberében, amikor hét példányt észleltünk. Ez a faj a hibernálás ideje alatt kedveli az alacsony hőmérsékletű telelőhelyeket, és akár ebben az időszakban is észlelhetőek átmozgások a hibernálóterületek között.

A Toșorog-barlangban végzett terepmunkák eredményét befo-lyásolhatta a barlang belső szer-kezete (keskeny alagutak, nehezen megközelíthető barlangrészek), mely megnehezíti a denevérek fel-mérését a legnagyobb figyelmes-ség mellett is. Emiatt, az általunk észlelt egyedszám minimumnak tekinthető.

A 2007. április – 2008. novem-ber közötti periódusban feljegyzett adatok tükrében kijelenthetjük, hogy a barlang egyaránt fontos a hibernálásra elhúzódó és a vonu-lás során időszakos menedéket kereső denevérek számára.

Az itt észlelt öt faj mindenike szerepel az Európai Unió Élőhely Irányelvének II. függelékében (92/43/EEC), valamint az 57/2007-es Sürgősségi Kormányrendelet 3-as függelékében, mely értelmében ezen fajok számára közösségi jelentőségű területeket (SCI) kell létrehozni.

Munticelu-barlang (Ghiocelul-barlang)

Természetvédelmi terület (5/2000-es törvény értelmében), mely Bicaz-Chei (Neamț megye) település határában található. A barlang denevérfaunáját már 2004-ben tanulmányoztuk, ami-kor négy faj jelenlétét sikerült ki-mutatnunk (2. táblázat).

A Munticelu-barlangba mind-össze egy kiszállást végeztünk, mivel ez nem esett bele a projekt munkaterületébe. A megfigyelés során három denevérfajt észlel-tünk, de az eredmény alapján el-döntöttük, hogy a barlang bekerül a hibernálóhelyeket monitorizáló nemzetközi hálózatba.

A barlang igen magasan fekvő mennyezete miatt a két ‘testvér-faj’, a közönséges denevér (*Myotis myotis*) és a hegyesorrú denevér (*Myotis oxygnathus*) biztos elkü-lönítése nem volt lehetséges.

Faj	<i>Myotis daubentonii</i>	<i>Myotis myotis/ Myotis oxygnathus</i>	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	Összesen
2004.04.17.*	2	22	1	25
2008.02.26.	0	65	1	62

2. táblázat: A Munticelu-barlang denevérfaunájának megoszlása az észlelt fajok és a terepki-szálások függvényében. *Diplomadolgozat, Pocora (Ifrim) Irina, 2004. „Al. I. Cuza” Egyetem, Biológia Tanszék, Iași.

Az itt észlelt összes faj szintén szerepel az Európai Unió Élőhely Irányelvének II. függelékében (92/43/EEC), valamint az 57/2007-es Sürgősségi Kormányrendelet 3-as függelékében.

A vízi denevér (*Myotis daubentonii*), melyet 2004-ben észleltünk, az Élőhely Irányelv IV. függelékében (92/43/EEC) és a 57/2007-es Sürgősségi Kormányrendelet 4-es függeléké-ben is fellelhető.

Békási-szoros – Sűgő-szoros

Ezen a területen denevér-detektoros (Tranquility II) felméréseket végeztünk és hang-felvevő készüléket is használ-tunk (Sony MZ-NH600 Silver Hi-MiniDisc Walkman). A fel-szerelést az Indicator bat project – Románia – Darwin Initiative bocsájtotta rendelkezésünkre, me-

lyet országos szinten a Romániai Denevérvédelmi Egyesület koordi-nál (www.aplr.ro).

A vizsgált térségekben össze-sen 109 egyedet azonosítottunk, melyek közül 90 példányt faji szin-ten is meg tudtunk határozni (3. táblázat), a további 19 egyed hova-tartozása kérdéses maradt.

A denevérek által kibocsájtott ultrahangok regisztrálása és elem-zése nagyban elősegíti a pontosabb meghatározást, bár ez a módszer is rászorul további fejlesztésre. Így például, sok esetben, nem minden faj regisztrált hangját lehet pon-tosan meghatározni. Gyakoribb azonban, amikor lehetségessé válik egészen a család vagy fajcsoport szintjéig meghatározni (3. táblá-zat), de vannak olyan esetek is, amikor a rögzített hang pontos be-azonosítása kérdéses.

folytatás a 4. oldalon

Pisze denevér (*Barbastella barbastellus*) - Fotó: Pocora Viorel

A detektoros módszer hiányosságaiból adódóan úgy gondoljuk, hogy a bemutatott táblázat nem tükrözi az itteni denevérfauna struktúráját.

Az alábbi táblázat adatairól azonban kijelenthető, hogy ezek inkább orientatív jellegűek és hiányosak; az itteni ismert és további fajösszetétel pontosabb meghatározása és az egyedszámváltozás jobb megismerése érdekében további felmérések szükségesek.

A projekt keretén belül gyűjtött adataink kiegészítik az irodalmi adatokat.

Ezek nagy fontossággal bírnak a Békási-szoros - Nagybagmács (ROSCI0027) és a Sűgő-szoros - Munticelu (ROSCI0033) védett területek kezelési terveinek a kidolgozásában, valamint a Toşorogbarlang Szpeológiai Rezervátum meglévő kezelési tervének a kiegészítéséhez.

Figyelembe véve a fent bemutatott területeken feljegyzett denevérfajok diverzitását, valamint a térség geológiai értékeit, egyértelműnek látszik, hogy a terület sokkal nagyobb odafigyelést érdemelne és egy hosszútávú denevérmontoring betervezése is időszerű lenne.

Végül szeretnénk megköszönni a segítségét azoknak, akik a

Sz.	Faj	Példányszám
1	<i>Myotis sp.</i>	8
2	<i>Myotis daubentonii</i>	28
3	<i>Nyctalus lasiopterus</i>	3
4	<i>Nyctalus noctula</i>	4
5	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	34
6	<i>Eptesicus nilssonii</i>	2
7	<i>Vespertilio murinus</i>	5
8	<i>Nyctalus leisleri</i> / <i>Eptesicus nilssonii</i>	1
9	<i>Eptesicus serotinus</i> / <i>Nyctalus leisleri</i>	1
10	<i>Eptesicus serotinus</i> / <i>Eptesicus nilssonii</i>	1
11	<i>Vespertilio murinus</i> / <i>Nyctalus lasiopterus</i>	2
12	<i>Eptesicus serotinus</i> / <i>Nyctalus leisleri</i> / <i>Nyctalus noctula</i> / <i>Vespertilio murinus</i>	1
Összesen		90

3. táblázat: A Békási - és Sűgő szorosban észlelt fajok egyedeinek számbeli megoszlása

Sz.	Faj	Példányszám	Megjegyzés
1	<i>Myotis daubentonii</i>	5	
2	<i>Myotis nattereri</i>	4	
3	<i>Nyctalus noctula</i>	1	szociális hangok
4	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	2	1 szociális hang
5	<i>Eptesicus nilssonii</i>	3	
6	<i>Myotis myotis</i> / <i>Myotis oxygnathus</i>	3	
7	<i>Myotis nattereri</i> / <i>Myotis daubentonii</i>	1	
Összesen		19	

4. táblázat: Azon fajok listája, melyek hangjait sikerült biztosra beazonosítani a Békási - és Sűgő-szorosban.

projekt során részt vettek a különböző tevékenységekben: Asoltanei Loredana, Baltag Aurel, Bolboacă Lucian Eugen, Dragu Anca, Ifrim Iulian, Iluță Codrin Constantin, Lupu Lucian, Nechifor Magda, Palamiuc Lavinia, Popescu Iri-nel, Ștefan Andrei, Tomazatos Alexandru, Ungureanu Mădălina. ■

Megjegyzés:

Rhinolophus hipposideros – kis patkósdenevére
Myotis mystacinus – bajuszos denevér
Myotis nattereri – horgasszörű denevér
Nyctalus lasiopterus – óriási koraidenevér
Nyctalus noctula – rőt koraidenevér
Nyctalus leisleri – szőröskarú koraidenevér
Eptesicus nilssonii – északi késeidenevér
Eptesicus serotinus – közönséges késeidenevér
Vespertilio murinus – fehértorkú denevér

Célfajok felmérése új Natura 2000-es területek kijelölésére

Kecskés Attila

Miközben egyre érdekesebb ökológiai, etológiai kutatások kötik le a biológusok figyelmét, a faunisztikai ismereteink alig gyarapodnak, sőt értékes adatok avulnak el vagy válnak megkérdőjelezhető-

vé a természetes élőhelyek gyors, nehezen nyomkövethető változásának következtében. Általános nézet, hogy a faunisztikai adatok önmagukban nem képviselnek igazi tudományos értéket, így nem publikálhatók színvonalas tudományos folyóiratokban. Mivel a biológusokat, ökológusokat publikációik száma és értéke alapján minősítik, a faunisztikai kutatások méginkább háttérbe szorulnak. Ehhez még az is hozzáadódik,

hogy nagyon nehéz ilyen célra támogatást találni. A faunisztikai adathiány igazán csak az EU-hoz való csatlakozás fényében kezdett kibontakozni. Az EU törvényes keretet biztosít a Madár- és Élőhely Irányelv alapján a védett fajok és élőhelyeik védelmére. Ennek értelmében minden tagállam véges határidőn belül köteles a közösségi érdekű (Natura 2000-es), veszélyeztetett állat- és növényfajok számára új védett

területeket kijelölni. E feladat teljesítésére a Románia részére kiszabott határidő 2008. májusában járt le. Elavult, régi faunisztikai adatokra hagyatkozva és új adatok hiányában lehetetlen ennek a feladatnak eleget tenni. Ez derült ki a Biogeográfiai szemináriumon is, amikor az EU-t képviselő szakemberek ellenőrizték a román hatóságok ez irányú munkáját. Románia 2009. szeptemberéig haladékokat kapott újabb területek kijelölésére.

Az élőhelyek zömét máris különböző, nagy kaliberű infrastrukturális beruházások veszélyeztetik. Érdekkellentét miatt az állami intézmények csak részben képesek e feladatot ellátni, ezért a civil szféra természetvédelmi szakembereinek kell magukra vállalni a munka egy részét.

A Milvus Csoport, a Csíkszeredai Polgár-Társ Alapítvány és a WWF támogatásával, próbál eleget tenni ennek a kihívásnak. Célunk feltérképezni néhány Natura 2000-es faj elterjedését és megóvásra szoruló élőhelyeit. A védett élőhelyeknek hálózatot kell alkotniuk úgy, hogy a jövőben tervezett infrastruktúrák és egyéb emberi tevékenységek ne veszélyeztessék a kérdéses fajok fennmaradását. Időszükében kénytelenek vagyunk tevékenységeinket úgy szervezni, hogy a lehető legrovidebb időn belül helytálló és használható információhoz jussunk. A farkas (*Canis lupus*) és barna medve (*Ursus arctos*) viszonylag szerencsés helyzetben vannak, ugyanis állományukról és elterjedésükről többé-kevésbé használható adatok vannak. Számukra a kontinentális biorégióban egyáltalán nem került kijelölésre védendő terület. Esetükben ezért a meglévő szubpopulációk közötti természetes átjárók biztosításá-

ra valamint az ismert legfontosabb táplálkozóhelyek kijelölésére összpontosítottunk. A többi cél faj elterjedéséről viszont alig vannak adatok. Teljeskörű faunisztikai felmérésre nincs lehetőség, ezért választottuk a vidrát, mint egy olyan cél fajt, amelynek felmérésével párhuzamosan más Natura 2000-es cél fajról is adatokat gyűjthetünk. A vidra (*Lutra lutra*) számára kijelölt területekkel egyben az ugyancsak Natura 2000-es -hód (*Castor fiber*), hal- és kétéltűfauna, valamint a mocsári teknős (*Emys orbicularis*) élőhelyeinek jelentős részét is lefedhetjük. Munkánkat a Maros, Szamos, Olt, Szeret és Ialomița vízrendszerén kezdtük el, a vidra és esetenként a hód állandó illetve alkalmi jelenlétének feltérképezésével. Ugyancsak a vidrafelmérés alkalmával térképezzük fel az ürge (*Spermophilus citellus*) védelme szempontjából fontos folyómenti legelőket. Ahol indokolt, bagolyköpetek gyűjtését is szorgalmazzuk, mint az egyetlen lehetséges módszert a csíkos szőcskegér (*Sicista subtilis*) jelenlétének és még fennmaradt élőhelyeinek a beazonosítására. A többi Natura 2000-es emlősfaj, mint a dobрудzsai hörcsög (*Mesocricetus newtoni*), molnárgörény (*Mustela eversmanni*), tigrisgörény (*Vormela peregusna*) és európai nyérc (*Mustela lutreola*) felkutatása külön expedíciókat igényelne. Erre sajnos sem idő, sem anyagi fedezet nem áll rendelkezésünkre, ezért a régi lelőhelyek környékéről gyűjtött bagolyköpetek elemzésével, illetve szűcsmühelyekbe került vagy járművek által elgázolt állatok esetleges előkerülésével kell beérnünk. ■

Látogatásra érdemes területek

A Baróti- és Bodoki-hegység

Zeitz Róbert

Lehetséges, hogy az olvasók közül sokan, főleg akik Erdélyben élnek, hallottak vagy akár meg is látogatták a szóban forgó vidéket. A következő sorokban nemcsak egy különleges, hanem egyben nagyon jellegzetes erdélyi tájat szeretnék bemutatni.

A terület több irányból is megközelíthető: legkönnyebben a Sepsiszentgyörgyöt Csíkszeredával összekötő nemzeti országúton, (DN12) délről észak fele haladva érhető el. Ezen az úton haladva, tőlünk nyugatra a Baróti-, míg keletre a Bodoki-hegység terül el. A területet nyugatról az Árapatak-Barót között haladó megyei út határolja, keletről pedig a Kőkös-Kézdivásárhely közötti nemzetközi, valamint a Kézdivásárhely-Kozmás közötti út.

A tájnak jellegzetesen magas dombvidéki jellege van, melyet nagykiterjedésű lombhullató erdők (főleg bükkösök és tölgyesek) borítanak, a völgyekben pedig legelők és mozaikos mezőgazdasági területek váltakoznak. Mivel Erdély egyik legkevésbé iparosított része ez, és az emberek zöme mezőgazdasággal és állattartással foglalkozik, a táj jellege nem változott jelentősen az utolsó néhány évtizedben. Mégis, jelenleg egy erős antrópikus hatás érződik, főleg ami az erdőkitermelést illeti, mely tevékenység jelentősen megnövekedett az erdők tulajdonjogának változása miatt. Reméljük, hogy ez a nyomás kontrollálható lesz a jövőben, mivel a terület a Natura 2000 hálózat része lett és ezáltal védelmi státuszt kapott.

folytatás a 6. oldalon

2006. szeptember 12-én, Kovács N. és Horváth L. a Radnai-havasokban túráztak, amikor a Rebra csúcs oldalán, 2050 méter magasságban, egy fiatal havasi lilét (*Charadrius morinellus*) észlelték. A madár nagyon bizalmas volt, 5-6 méterre engedte közel a megfigyelőket, majd 30-40 méterre repülve újból leszállt és mikor már nagyon közel kerültek hozzá, csak akkor szállt ismét fel. Bár a megfigyelés ideje a faj vönulási periódusával esik egybe, fontos tudnunk, hogy a Rebra csúcs környékéről vannak korábbi, pár évtizeddel ezelőtti adatok is, melyek a faj költését valószínűsítik, ezért nem zárható ki teljes mértékben, hogy a megfigyelt példány egy itt költő pár utódja lehet. A liléről fényképek is készültek.

K.N. ■

2008. november 27-én, Dhainaut G. és Kovács I. egy fiatal/tojój fekete récét (*Melanitta nigra*) figyeltek meg a mezőtelegi víztározón (Bihar megye). A madár egy 4000-5000 egyedet számláló récecsapatban tartózkodott. A fekete réce hazánkban kis számban és rendszertelenül jelenik meg.

K.I. ■

A mezőtelegi víztározón (Bihar megye) 2008. november 24-én, Daróczy J. Sz. és Gyékény G. egy öreg téli tollazatú csüllöt (*Rissa tridactyla*) figyeltek meg, mely néhány danksirály (*Chroicocephalus ridibundus*) társaságában tartózkodott. A madár a Sebes-Körös irányából érkezett, majd a gát fölött néhány kört leírva, ismét nyugati irányban távozott. A madarat két nappal később, november 26-án, Botoş A., Bugariu S., Dehelean L., Fântână C., Sandu A. és Ölvedi Sz. társaságában, a gát fölött, a vízen pihenve ismét láttuk. Az említett példányról bizonyító felvételek is készültek.

D.J.Sz. ■

A Baróti-hegység a belső Kárpátlánc része; nevét a tőle északra fekvő városról, Barótról kapta. A mintegy 45 km hosszúságú és 20 km szélességű gerinc üledékes kőzetből áll, felülete körülbelül 600 km². A posztvulkanikus jelenségeknek köszönhetően, a vidéken sok az ásvány- és borvízforrás; itt, Bibarcfalván található az ország egyik legrégebbi borvízpalackozó gyára is.

A Bodoki-hegység a Barótítól keletre helyezkedik el és a Keleti-Kárpátok részét képezi. Vulkanikus eredetű, ahol a posztvulkanikus tevékenységek leginkább borvízforrások, valamint kénhidrogén és ammónia gázkibocsátás formájában mutatkoznak meg.

Az erdők nagy része bükk-erdő, melyek fajokban gazdag aljnövényzettel rendelkeznek, amilyenek például a *Galanthus nivalis*, *Erithromium dens-canis*, *Helleborus purpureus*. További ritka növényfajok a következők: *Hepatica transilvanica*, *Dentaria glandulosa*, *Lilium martagon*, *Cypripedium calceolom*, *Pulmonaria rubra*, *Symphitum cordatum*, *Telekia speciosa*.

Az élőhelyek sokféleségének köszönhetően, a gerinctelen állatvilág is nagyon gazdag. Kutatások készültek a térség bogár-, pók- és lepkeállományáról.

A vidék folyóvizeiben sok halfaj talál otthonra, melyek közül megemlíthető a: *Salmo trutta-fario*, *Cottus gobio*, *Phoxinus phoxinus*, *Leuciscus cephalus* és *Barbus barbus*.

A területnek különösen gazdag az emlősállománya is, úgy faj-, mint egyedszám tekintetében. A következő fajok jellemzőek a vidékre: őz, gímszarvas, vaddisznó, hiúz, vadmacska, farkas, barnamedve, borz, nyest és nyuszt.

E területet a Milvus Csoport - Madártani és Természetvédelmi Egyesület Natura 2000-es terü-

letnek jelölt „Baróti- és Bodoki-hegységek” név alatt. A jelölést elfogadta és jóváhagyta a minisztérium is. A jelölés legfőbb szempontja, hogy ezen a területen különlegesen magas az Európai Unió Madártani Irányelvének I.-es függelékében szereplő madárfajok száma. A területen eddig regisztrált madárfajok száma 120, amiből 44 szerepel az irányelv fentebb említett mellékletében. Ezek közül elsősorban a fekete gólya (*Ciconia nigra*) és békászó sas (*Aquila pomarina*) állománya említendő meg, melyek különlegesen fontosak országos szinten is. Továbbá nagy számban található meg a darázsölyv (*Pernis apivorus*), haris (*Crex crex*), uráli bagoly (*Strix uralensis*), szürke küllő (*Picus canus*), feketeharkály (*Dryocopus martius*), fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*), kis légykapó (*Ficedula parva*) és örvös légykapó (*Ficedula albicollis*).

A táj szépsége és különlegessége nagy turisztikai potenciált hordoz a helyi lakosság számára, mivel sok természeti és kulturális látványosság található itt. A természeti látványosságok közé sorolható a Vargyasi-szoros, Szent Anna-tó, Tusnádfürdő, бүдös barlangok, Málnásfürdő és az erdővidéki táj, melyek kellemes kikapcsolódási lehetőséget biztosítanak a barangolni vágyó természetkedvelőknek. A kulturális látnivalók közé tartoznak úgy a vidék régi templomai (Bibarcfalva, Miklósvár, Vargyas), vártemplomai (Nagyajta, Bölön) és kastélyai (Miklósvár, Vargyas), mint a népművészeti kiállítások (Vargyas, Kisbacon). A turisztikai infrastruktúra fejlődésnek indult, új hotelek és panziók nyílnak, szálláslehetőséget biztosítva az ide kirándulóknak. Reméljük, hegy e vidéknek sikerül megőriznie a későbbiekben is természetközeli formáját, elbűvölő tájainak szépségét és gazdagságát, melyek jelenleg megtalálhatóak. ■

Madárgyűrűzés a Póka - Marossárpataki Halastavaknál 2008-ban

Kovács István

2008-ban elindítottunk egy madárgyűrűző programot a Póka-Marossárpataki Halastavaknál (Maros megye). A programnak kettős célja van: a vonulás és a vonulásra való felkészülés kutatása mellett, hangsúlyt szeretnénk fektetni a természeti nevelésre is, lehetőséget biztosítva a gyerekeknek, hogy megismerkedjenek a gyűrűzés módszertanával.

A gyűrűzésekre hetente két nap került sor, július 20. és szeptember 7. között. A tábor helyszínül a tórendszer legalsó, Marossárpatak melletti tavának felső végét választottuk. Itt, kis területen több típusú élőhely is megtalálható, ami lehetőséget ad meglehetősen sok faj befogására. A hálók a nádasban, bokrosban, egy kis patak fölött, egy *Carex* fajokkal benőtt kis nedves területen

és a két tó közötti kanális fölött voltak felállítva. A hálók fogófelülete összesen 380 m² volt.

A 14 nap gyűrűzés alatt 50 faj 863 egyedét sikerült befogni. Legnagyobb számban énekes nádiposzáztát (*Acrocephalus palustris*), citromsármányt (*Emberiza citrinella*), füstí fecsket (*Hirundo rustica*) és foltos nádiposzáztát (*Acrocephalus schoenobaenus*) gyűrűztünk. A ritkábban hálóra kerülő fajok közül megemlíthetjük a törpegémet (*Ixobrychus minutus*), a pettyes vízcicibét (*Porzana porzana*), az erdei cankót (*Tringa ochropus*), a billegetőcankót (*Actitis hypoleucos*), az erdei fülesbaglyot (*Asio otus*) és a hegyi billegetőt (*Motacilla cinerea*). A gyűrűzött fajok listája a mellékelt táblázatban látható.

Ezennel meg szeretnénk köszönni a gyűrűzők és a többi résztvevő segítségét, illetve Bartha Lászlónak, a pókai halgazdaság igazgatójának, hogy lehetővé tette a gyűrűzés megszervezését. ■

Magyar név	Tudományos név	Összesen
Törpegém	<i>Ixobrychus minutus</i>	2
Pettyes vízcicibe	<i>Porzana porzana</i>	1
Erdei cankó	<i>Tringa ochropus</i>	1
Billegetőcankó	<i>Actitis hypoleucos</i>	4
Erdei fülesbagoly	<i>Asio otus</i>	1
Jégmadár	<i>Alcedo atthis</i>	16
Nagy fakopáncs	<i>Dendrocopos major</i>	3
Baláni fakopáncs	<i>Dendrocopos syriacus</i>	1
Nyaktekercs	<i>Jynx torquilla</i>	2
Füstí fecske	<i>Hirundo rustica</i>	76
Partifecske	<i>Riparia riparia</i>	17
Erdei pityer	<i>Anthus trivialis</i>	3
Barázdabillegető	<i>Motacilla alba</i>	2
Hegyi billegető	<i>Motacilla cinerea</i>	1
Sárga billegető	<i>Motacilla flava</i>	4
Vörösbegy	<i>Erithacus rubecula</i>	11
Nagy fülemüle	<i>Luscinia luscinia</i>	28
Cigánycsuk	<i>Saxicola rubicola</i>	2
Rozsdás csuk	<i>Saxicola rubetra</i>	3

folytatás a 8. oldalon

Rövid hírek

2008. december 2-án, Baltag E. egy 79 madarat számláló havasi fülespacsirta (*Eremophila alpestris flava*) csapatot észlelt a Prut folyó mentén fekvő Probota és Trifești (Iasi megye) települések között.

Egy másik, 11 madárból álló csapat, 2008. december 3-án lett megfigyelve a Hälteni-i duzzasztott tó gátjánál (Iasi megye), Bolboacă L., Radu G. és Baltag E. által.

2009. február 17-én, B. E. ugyancsak a Hälteni-tó közelében, mezőgazdasági területen, figyelt meg 14 madarat.

A flava alfaj Észak-Európában, Skandináviában költ és vonuló; hazánkban csak vonuláskor és a téli időszakban találkozhatunk vele.

B.E. ■

Egyik terepkiszállás alkalmával, 2008. december 3-án, Bolboacă L., Radu G. és Baltag E. a füles vöcsök (*Podiceps auritus*) egy példányát azonosították, mely egy vörösnyakú vöcsök (*Podiceps griseigena*) társaságában úszott a Hälteni-i (Iasi megye) gát közelében. A füles vöcsök az ország ezen részén ritka fajnak számít, melynek egy másik példányát 2008. február 12-én ugyanitt figyeltük meg. Ezt az adatot a Migrations egy korábbi számában tettük közzé.

B.E. ■

A zseze (*Carduelis flammea*) rendszeres téli vendég Romániában, mely általában kis számban, inváziós években pedig nagyobb tömegekben jelenik meg. Az utolsó invázió 2005-2006 telén volt, amikor a legnagyobb észlelt csapatok 50 egyedből álltak. Bár az elmúlt télen nem volt nagyon sok zseze megfigyelés, két esetben sikerült kiemelkedően nagy csapatokat megfigyelni. 2009. január 27-én Dhainaut G., Komáromi I. és Kovács I. Dédabisztra közelében (Maros megye), 1100 m magasságban figyelték meg egy-egy 300-350, illetve 150-200 egyedből álló csapatot. Március 4-én Dhainaut G. és Kovács I. a Gyalui-havasokban, a Felsőpodsága közelében levő Bélavárán (Fehér megye) észlelt egy 150-200 egyedből álló csapatot. A madarak mindkét esetben többnyire nyírfákon táplálkoztak.

K.I. ■

2008. június 16-án az Amara tó partján fekvő Plăsoiu (Brăila megye) település mellett, náddal benőtt, felhagyott kis tómederben egy öreg rozsdás nádiposztát (*Acrocephalus agricola*) sikerült befognunk és meggyűrűznünk. A faj európai elterjedésének legnyugatibb határa a Duna-delta és a Razelm-Sinoe lagúnarendszer környékéről ismeretes és tudomásunk szerint az ország belsejéből a fajnak egyetlen jelzése sincs. A befogás helyszíne legkevesebb 130 km-re található a legközelebbi ismert fészkelőhelytől, de élőhely tekintetében hasonlóságot mutat. Bár a fent említett dátum a faj szaporodási periódusával esik egybe, az adat nem tudja a biztos költést alátámasztani, mivel a területen nem hallottunk madarat énekelni és az általunk befogott példánynak nem volt kotlófoltja. Mindezekről eltekintve, a rozsdás nádiposztata költését a Bărăgan néhány pontján elképzelhetőnek tartjuk. A madár befogásánál Daróczy J. Sz., Dehelean L., Gyékény G. és Ölvedi Sz. voltak jelen.
D.J.Sz. ■

Egyik madártani fórumon Ohad Hatzofe tett közzé hírt egy rózsás gödényről (*Pelecanus onocrotalus*), fényképet is csatolva, ahol a madár lábán egy kék színű, feliratos műanyaggyűrű látható. Rövid időn belül megtudtuk, hogy a madarat Pablo Rudaeff észlelte és fényképezte le 2008. november 2-án az észak-izraeli Kibbutz Ein Hamifratz's mellett (32.53 N / 35.6 E). A gyűrű alapján hamarosan kiderült, hogy egy Romániában jelölt subadult madárról van szó, melyet Sebastian Bugariu gyűrűzött 2008. június 12-én a Sinoe laguna ötös csatornáján (44.41.40 N / 28.57.01 E) a Duna-deltában. A gödényt egy halászhálóba akadva találták meg, kiszabadítása után pedig bal lábára egy kék alapszínű, fehér feliratozású 'R368' karaktereket viselő gyűrűt helyeztek. A jelölés és megkerülés közötti időtartam 0 év, 4 hónap és 20 nap volt, miáltal a madár 1.415 km-t tett meg DK-i irányba.
B.S. ■

folytatás a 7. oldalról

Magyar név	Tudományos név	Összesen
Feketerigó	<i>Turdus merula</i>	14
Énekes rigó	<i>Turdus philomelos</i>	11
Barátposzáta	<i>Sylvia atricapilla</i>	32
Mezei poszáta	<i>Sylvia communis</i>	27
Kis poszáta	<i>Sylvia curruca</i>	8
Kerti poszáta	<i>Sylvia borin</i>	28
Nádi tücsökmadár	<i>Locustella luscinioides</i>	5
Berki tücsökmadár	<i>Locustella fluviatilis</i>	7
Cserregő nádiposzáta	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	24
Énekes nádiposzáta	<i>Acrocephalus palustris</i>	114
Cserregő/Énekes nádiposzáta	<i>Acrocephalus scirpaceus/palustris</i>	1
Foltos nádiposzáta	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	74
Nádirigó	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	24
Kerti geze	<i>Hippolais icterina</i>	3
Csilpcsalpfűzike	<i>Phylloscopus collybita</i>	64
Fitzsfűzike	<i>Phylloscopus trochilus</i>	11
Sisegő fűzike	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	5
Szürke légykapó	<i>Muscicapa striata</i>	4
Szénicinene	<i>Parus major</i>	14
Kék cinege	<i>Cyanistes caeruleus</i>	17
Barátcinege	<i>Poecile palustris</i>	1
Őszapó	<i>Aeghialos caudatus</i>	11
Tövisszűrő gébics	<i>Lanius collurio</i>	17
Szajkó	<i>Garrulus glandarius</i>	3
Seregély	<i>Oriolus oriolus</i>	2
Mezei veréb	<i>Passer montanus</i>	6
Erdei pinty	<i>Fringilla coelebs</i>	10
Tengelic	<i>Carduelis carduelis</i>	2
Meggyvágó	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	51
Citromsármány	<i>Emberiza citrinella</i>	81
Nádi sármány	<i>Emberiza schoeniclus</i>	14
Összesen		863

Kipusztulnak vélt és újra felfedezett, valamint újonnan felfedezett madárfajok (2. rész)

Összeállította: Daróczy J. Sz.

Az amerikai Smithsonian Intézet kutatói a tudomány számára eddig ismeretlen csukfajra bukkantak afrikai expedíciójukon. E kis termetű madarat még 2001-ben figyelték meg azok a kutatók, akik Gabon délnyugati részén vettek részt egy, a biológiai sokszínű-

séget vizsgáló programban. Kezdetben azonban úgy vélték, hogy egy már ismert faj, a *Stiphronis* nembe tartozó erdei csuk fiatal, nem ivarérett példányáról van szó. Brian Schmidt, a Smithsonian Intézethez tartozó washingtoni Természettudományi Múzeum ornitológusa azonban, 2003-ban több példányt gyűjtött a fajtól a múzeum madárgyűjteménye számára, Gabonban. Amikor összehasonlította ezeket a madarakat a gyűjteményben található többi példánnyal, azonnal észrevette, hogy az újonnan gyűjtött madarak színezete és tollazata nagyban eltérő. Ebből arra következtetett, hogy valószínűleg új fajjal van dolga. Ezek után a Smithsonian Nemzeti Állatkert genetikusai összehasonlították a gyűj-

tött példányok DNS-ét az addig ismert négy fajéval. Az eredmény egyértelműen igazolta, hogy valóban önálló, eddig ismeretlen fajról van szó. Az új fajnak - jellegzetes olívszöld háta és farktöve miatt - az olívszöld hátú erdei csuk (*Stiphornis pyrrholaemus*) nevet adták. Így, a hivatalosan is elismert és nyilvánváltásba vett új fajjal, Gabon madárfajainak száma 753-ra emelkedett.

Új-Delhiben egy ritka, 140 éve nem látott madarat fedeztek fel. A hoszszúcsórú nádiposzáta (*Acrocephalus orinus*) a többi rokon fajhoz hasonlóan, olívbarna színű; szárnyai rövidek, csőre hosszú. A faj csupán egyetlen bizonyító, begyűjtött egyed alapján volt ismert, melyet 1867. november 13-án fogtak be az indiai Sutlej-völgyben.

A madár annyira ritka, hogy a tudósok régóta vitatkoznak azon, hogy ez egy különálló faj vagy csak egy közismertebb faj, a berki nádiposzáta (*A. dumetorum*) abnormális egyedéről van szó. Ez a vita akkor ért véget, amikor egy ornitológus 2006. márciusában, Thaiföldön, Bangkok mellett megtalálta és befogta a fajt. A fényképek és DNS-tesztek megerősítették és egyértelművé tették, hogy valóban egy különálló fajról van szó. Kicsivel később, újabb példányt találtak a közép-indiai Kanha Nemzeti Parkban is. A legelső feljegyzéskor a faj mint *Phyllopneuste macrorhyncha* (Hume, 1869) került be a névjegyzékbe, mely nevet két évre rá megváltoztatták *Acrocephalus macrorhynchus*-ra (Hume, 1871). Ezek után is, még 2002-ig, sokan a jelenlegi, hivatalosan elfogadott nevet, az *Acrocephalus orinus*-t az *Acrocephalus stentoreus* szinonimájának tekintették. ■

Egy szinte nyolcvan éve már kihaltnak hitt madárfajt fedeztek fel Pápua Új-Guinea közelében. A Beck-vészmadárról (*Pseudobulweria becki*) 2007. nyarán, Hadoram Sirihai izraeli ornitológus készített fényképeket a Bismarck-szigeteken. A július-augusztus között történt expedíció során több mint harminc egyedet fényképeztek le, a madár azonosítását pedig számos intézet hitelesítette. Bár már két évvel korábban Ausztrália partjainál, Queenslandnál, a Korall-tengeren vélték észlelni a fajt, teljes bizonyossággal ezek a képek jelentik az első bizonyítékot a vészmadár létezéséről. Újrafelfedezése előtt utoljára 1929-ben látták. A megfigyelés során észlelt fiatal egyedek a faj

recens költését bizonyítják. E faj, mely most felfedezője nevét viseli, mindaddig csupán két példány alapján volt ismert, és Rollo Beck ornitológus írta le az 1928 és 1929-ben általa begyűjtött madarak alapján. A Beck-vészmadár terepen való megfigyelését elsősorban éjszakai életmódja, míg terepen való biztos beazonosítását a Tahiti-vészmadárhoz (*Pseudobulweria rostrata*) való nagy hasonlósága nehezíti. ■

A Peregrine Fund biológusai 2006-ban újra felfedezték a sokak által kipusztultnak hitt endémikus madagaszkári barátrécét (*Aythya innotata*), Madagaszkár-sziget északi részén. A kutatás során kilenc felnőtt és négy, körülbelül két hetes fiatal egyedet azonosítottak.

A fajt már másfél évtizede kihaltnak vélték, melynek utolsó bizonyított megfigyelése 1991-ben volt, a Közép-Madagaszkári-fennsíkron található Alaotra tónál. Az akkor itt megfigyelt magányos hímét befogták és az Antananarivói Növény- és Állatkertben helyezték el, ahol egy évre rá elpusztult. A madagaszkári barátréce állományának nagyarányú csökkenése már a '40-'50-es években elkezdődött, melynek okát elsősorban a tavak és mocsarak állapotának rohamos degradálódása, betelepített növény- és halfajok elszaporodása, valamint a vizes élőhelyek rizsfölddé váló átalakítása jelentette. Utoljára jelentős számú egyed (20 pd.) 1960. júniusában észlelték az Alaotra tónál. A madagaszkári barátréce utolsó adata 2008. októberéből származik, Antsohihy mellől, ahol úgy hím, mint tojó egyedet is megfigyeltek. ■

A fakótorkú ökörszemujkálót (*Spelaormis badeigularis*) 1948-ban írták le egyetlen tojó egyed alapján, melyet 1947. január 5-én fogtak be hálóval, az 1545 m magasnak fekvő kelet-himalájai Mishmi-hegységben, Indiában. Ezután, az elkövetkezendő 58 évben, nem volt e madárfajnak egyetlen megfigyelése sem, míg 2004. november 18-án ugyancsak a Mishmi-hegységben, 1800 m tengerszint fölötti magasságban, Ben King és Julian P. Donahue újra fel nem fedezte a fajt. A madarat egy nagyon közeli rokon faj, a rozsdástorkú ökörszemujkáló (*S. caudatus*) hangjával sikerült becsalogatni és lefényképezni. Másnap, a Roing és Hunli közötti úton, a Mayodia hágónál, a két kutatónak sikerült mind-

össze egykilométeres szakaszon, hét különböző madarat is behívnia hanggal. A madarakat 1545 és 2330 m-es magasságban, örökzöld, lombhullató erdőben találták meg. ■

Új madárfajt találtak Guangxiban, Kína déli részén, a vietnámi határ közelében. A madarat 2005. februárjában látták meg először Zhou Fang és Jiang Aiwu kínai ornitológusok, melynek a nonggangi bozóttimália (*Stachyris nonggangensis*) nevet adták. Az öklő nagyságú, túlnyomórészt sötétbarna alapszínű madár jellemző külső jegyei közé tartozik a világos színű szivárványhártya, a fül mögötti fehér félhold, a fehér torokfolt, amelyet fekete pöttyök tarkítanak. A fajt a timáliafélek (*Timaliidae*) családjába sorolták. Az első bizonyító példányt 2006. januárjában fogták be, majd 2008-ban leírták a fajt is. Az új faj viselkedése igen hasonlít az ökörszemujkálóra (*Napothera ssp.*), táplálékát, ami főleg rovarokból és pókokból áll, nem röpködve, hanem a földön szaladgálva, kövek közül és lehullott levelek alól keresi ki. Élőhelyét tekintve úgy tűnik, hogy kedveli a karsztos vidéket és esőerdőket, ahol felkeresi a ritkításos vágásokat. Pillanatnyilag a faj ismert elterjedése csak a Nonggang Natural Reserve területére korlátozódik, azonban, mivel hasonló élőhelytípusok Észak-Vietnámban és Délkelet-Yunnan területén is fellelhetőek, esedékes, hogy a faj a jövőben ezen területekről is előkerüljön. Mivel Kínát - ellentétben Indiával és más, gyarmatosított ázsiai országokkal - soha nem járták be ornitológusok, és számos nehezen megközelíthető térsége van, kutatók úgy vélik, hogy még több tucatnyi kis termetű madárfaj felfedezése várható az ázsiai országban. ■

Stachyris nonggangensis

Egy új, színpompás kolibrifajt (*Eriocnemis isabellae*) fedeztek fel Kolumbiában. Alexander C.-D. és

folytatás a 11. oldalon

Halfaunisztikai kutatások a Maros folyó Szenéte és Szászrégen körüli szakaszán

Nagy András Attila
Imecs István

2008. júliusában, Szenétén (Hargita megye) töltöttünk egy hetet az Apáthy István Egyesület kutatóközpontjában. Ez idő alatt megpróbáltuk felmérni a Maros halfaunáját az illető település környékén. Felméréseink során kerítőhálót, merítőhálót valamint horgászbótot használtunk.

A terepmunka során összesen nyolc fajt azonosítottunk, valamint egy másik faj jelenlétéről is értesültünk (Sárkány-Kiss E., szem. közl.). Ezek a következők: sebes pisztráng (*Salmo trutta fario*), pénzper (*Thymallus thymallus*), fejes domolykó (*Squalius cephalus*), fűrgeselle (*Phoxinus phoxinus*), süjtásos kűsz (*Alburnoides bipunctatus*), fenékjáró küllő (*Gobio gobio*), kínai razbóra (*Pseudorasbora parva*), kövi csík (*Barbatula barbatula*) valamint a sügér (*Perca fluviatilis*). Ezen fajok közül nyolc őshonos, egy

pedig (a kínai razbóra) betelepített, invázió faj. Sebes pisztrángot 2004-ben még elég szép számban fogtunk, míg jelen kutatás során csak néhány egyedét sikerült megtalálnunk. Megtörténhet, hogy a pisztrángok egyedszámának csökkenése a kínai razbóra megjelenésével van összefüggésben, ugyanis e faj jelentős kárt okozhat más fajok ikraállományában. Ugyanakkor, a sebes pisztráng volt az egyedüli olyan halfaj, amelyet a Szenéte patakában is megtaláltunk. Bizalomra ad okot a pénzper elég nagy számban történő előfordulása. E faj állománya országunk területén, a legtöbb helyen csökkenő tendenciát mutat. Meg kell jegyeznünk, hogy egy 2006-ban történt felmérés során a petényi márnát (*Barbus petenyi*) is megtaláltuk és valószínűnek tartjuk, hogy e faj most is jelen van, de a használt felszerelések korlátozottsága miatt nem került elő.

Ugyanezen hónap 17. és 21. között Szászrégen (Maros megye) környékén végeztünk hasonló felmérést, ahol összesen 13 fajt sikerült azonosítanunk. Ezek a következők: csuka (*Esox lucius*), fejes domolykó (*Squalius cephalus*), balin (*Aspius aspius*), szélhajtó kűsz (*Alburnus alburnus*), süjtásos

kűsz (*Alburnoides bipunctatus*), szilvaorrú keszeg (*Vimba vimba*), paduc (*Chondrostoma nasus*), márna (*Barbus barbus*), petényimárna (*Barbus petenyi*), fenékjáró küllő (*Gobio gobio*), homoki küllő (*Romanogobio kessleri*), felpillantó küllő (*Romanogobio uranoscopus*) és sügér (*Perca fluviatilis*).

Érdekesnek mondható egy korábbi, 2003-as horgászat során előkerült széles kárász (*Carassius carassius*) jelenléte a Marosnak egy viszonylag gyors folyású szakaszán, melyről feltételezzük, hogy a Maros holtágán keletkezett tavak valamelyikéből kerülhetett be a folyóba. Ugyancsak akkor sikerült itt négy darab német bucót (*Zingel streber*) is befogni.

A fentebb említett fajok közül jónéhány megtalálható az Élőhelyvédelmi Irányelv II. mellékletében, ezért szükségszerű lenne ezen területek védetté nyilvánítása. A Szászrégen feletti szakaszon több kavicskitermelő is működik, ami nagymértékben hozzájárul e területek tönkretételéhez. A kavicskitermelőknek köszönhetően a folyó medre egyre mélyül, folyása lassul, elveszítve eredeti tulajdonságait, melynek következtében a fajok összetétele is megváltozik.

Egy másik veszélyeztető tényező maga a horgászat, ugyanis a horgászok nagy mennyiségű kis termetű halat fognak ki (például küllőket), és csak nagyon kevés közülük az olyan, aki hajlandó őket visszadobni. Legtöbbjük, ha már kifogta, hazaviszi és házimacskáival eteti fel őket. Az elkövetkező időszakban hasznos lenne egy felvilágosító programot indítani az itteni horgászok számára, valamint néhány információs táblát elhelyezni a folyó partján, amelyeken fel legyenek tüntetve az ott előforduló védett fajok. ■

Pénzper (*Thymallus thymallus*) • Fotó: Nagy András Attila

Rövid körkép a Milvus Csoport madármentő központjáról

Egyre több madárbarát szerez tudomást a Milvus Csoport madármentő tevékenységéről.

Az ország egyetlen szakszerűen működő madármenhelyét 2006-tól működtetjük.

Irodánkban szinte hetente cseng a telefon egy-egy bajba jutott madárral kapcsolatban. Rendszerint a sérült madár hamarosan a marosvásárhelyi székhelyünk menhelyére kerül, ahol lehetőségeinkhez mérten megfelelő kezelésben részesül. Kezdetben tagjaink - ki-ki ahol tudta - fürdőben, erkélyen, szobában, padláson, garázsban, otthonukban próbálták ellátni a kezelésre szoruló madarakat.

A sérülések zöme általában valamilyen emberi tevékenységgel hozható összefüggésbe. Legtöbb madarat áramütéssel, huzalnak, ablaknak való ütközés következtében szárnytöréssel vagy agyrázkódással, ritkábban mérgezéssel vagy lövéssel hozzák központunkba. Az utóbbi időszakban azonban érkeztek hozzánk illegális madártartóktól elkobzott példányok is. Költési időben gyakran fészekből kiesett, még röpképtelen fiókákat is behoznak jószándékú, segítő-kész állatbarátok.

Az évek során egyre gyakrabban érkeztek hozzánk az ország legtávolabbi pontjairól (Bukarest, Temes-, Arad-, Constanța megye) is sérült madarak, így igencsak sürgetővé vált egy modern madármenhely létesítése. Ez nagyon nyilvánvaló ha megfigyeljük a menhelyre került madarak számának növekedését az évek során: 2005-ben 4 madár, 2006-ban 16 példány, 2007-ben 27 madár, 2008-ban 45 példány, míg 2009.

Fiatal héják az egyesület madármenhelyén • Fotó: Daróczi J. Sz.

márciusáig 6 sérült példány.

Ezekből sikerült megmenteni és visszajuttatni a természetbe a sikeresen kezelt madarak túlnyomó részét.

Sajnos, akadtak olyan esetek is, amikor a madár a beérkezést követő napokban, sérülései miatt, elpusztult vagy reménytelen eset lévén elaltatásához kellett folyamodnunk.

Jelenleg menhelyünkön 12 madár áll kezelés alatt, melyből 3 röpképtelen, így soha nem lesz szabadon engedhető. A súlyosabban sérült madarak általában 2-6 hónap alatt épülnek fel és válnak elengedhetővé, de néha egy évnél is tovább húzódik a gyógyulásuk.

Jelenleg, a hozzánk beérkező madarak kezelésére és táplálására semmiféle támogatást nem kapunk, így kénytelenek vagyunk önerőből eltartani őket. Sajnos az igények egyre inkább meghaladják röpdéink befogadóképességét mely oda vezethet, hogy nem fogjuk tudni befogadni a hozzánk érkező madarakat. A szakszerű gondozás, táplálás költségei egyáltalán nem elhanyagolhatóak. Az eddig hozzánk került 32 madárfajból 22 húsevő, a maradék 10 vegyes táplálkozású vagy ro-

folytatás a 9. oldalról

Alfonso L. O., a két ornitológus a 2005-ös felfedezése óta három alkalommal tudott a nyomára akadni néhány példánynak a Kolombia dél-nyugati részén fekvő Serrania del Pinche-hegység esőerdőiben.

A kutatók azonban aggodalommal tekintenek a jövőjére, mivel a terület, ahol megtalálták ezt a populációt, nem áll védelem alatt. A madár viszonylag nagy méretű, a hímeknek két színben játszó torokfoltja van, és a lábak felett fehér tollpamacs található. A 2006-os expedíció alkalmával már jobban megtudták figyelni a madarat és fényképeket is készítettek róla egy pontosabb beazonosítás céljából, mely képek kétségtelen bizonyítékot hoztak a faj létezéséről. A későbbi tanulmányozások során kiderült, hogy minden bizonnyal ez a leglátványosabb az eddigi kolibrifajok közül, amit az utóbbi évtizedben fedeztek fel, de lehet, hogy a korábban megtalált fajok között is, egyedülállóan szép külsővel rendelkezik. A kolumbiai Kolibri Felügyelőség egy fajmegőrzési programot kezdeményezett a helyi közösségekkel és kormányzati szervekkel a terület védetté nyilvánításának érdekében, miközben a Fundación Ecohabitát azon dolgozik, hogy csökkentse a mezőgazdaság által megművelt területek kiméletlen terjeszkedését és támogatják a fenntartható mezőgazdaságot. ■

Hírek forrásai:

www.mapress.com, www.worldtwitch.com, www.cityparrots.org, www.birdlife.org.

folytatás a 12. oldalon

-varevő volt. Ezek között akad-
tak igen ritka és veszélyeztetett
fajok is, mint parlagi sas (*Aquila
heliaca*), szirti sas (*A. chrysaetos*)
vagy rétisas (*Haliaeetus albicilla*),
legnagyobb számban azonban a
hozzánk kerülő madárfajok az
egerészölyv (*Buteo buteo*), fehér
golya (*Ciconia ciconia*), vörös
vércse (*Falco tinnunculus*) és az
erdei fülesbagoly (*Asio otus*) vol-
tak, melyek mindenikét, lehetőleg
friss, sovány hússal kell etetnünk.
Ez jelen pillanatban a menhelyen
ápoló madarak esetében (1 réti
sas, 4 egerészölyv, 2 vörösvércse,
1 uhu, 1 macskabagoly és 3 gö-
lya) legkevesebb napi 2,5-3 kilo-
gramm, lehetőleg zsirmentes húst
jelent. A legmegfelelőbb táplálék a
napos csibe lenne, amivel a raga-
dozó madarak köpetelő-anyag és
kálcium szükséglete természetes
úton fedeződne és a jó emésztést
is biztosítaná, de ennek beszer-
zése csak időszakosan lehetséges.
Sajnos, anyagi nehézségek miatt,
le kell mondanunk olyan rutin
vizsgálatok elvégzéséről, amelyek

egy modern menhely esetében
alapvető szükségletet jelente-
nek. Továbbá a gyógyszerek és
kötszerek beszerzése is komoly
problémát jelenthet egy hosszas
kezelés esetén. Mérgezések eseté-
ben elengedhetetlen lenne a vér-
vizsgálat, törések, ficamok, lövés
esetében pedig a röntgenfelvétel
elkészítése. Egy röntgenfelvétel
azonban 50-80 RON -ba kerül, így
ezt csak bizonyos esetekben alkal-
mazhatjuk.

A jövőt tekintve abban
reménykedünk, hogy sikerül meg-
valósítanunk régi elképzelésünket,
miserintegy korszerű madármen-
helyet létesítünk Sáromberkén. Itt
a Teleki család jóvoltából a Milvus
Csoport kezelésében levő kastély-
rész és volt istálló, valamint a köz-
tük levő udvar megfelelő helyszín
egy menhely létrehozásához, de
még sok fejlesztésre van szükség.
Itt, a jövőben lehetőség lesz sza-
bad- és zárttéri röpdék felállításá-
ra a már felépült és a még lábadozó
madarak számára. A madarak jel-
képesen adoptálhatóak lesznek,

amennyiben a látogató oly módon
kíván segíteni madarunkon, hogy
bizonyos időre biztosítja a kivá-
lasztott kedvence táplálásának, ke-
zelésének költségeit. A menhelyre
került, szabadon nem engedhető
szelíd madaraktól megtartanánk
azokat, amelyek nevelési célra
felhasználhatóak egy külön erre a
célra épített látogatható részlegen,
mint bemutató madarak.

Szeretnénk megköszö-
ni Antal Mirceanak, dr. Borka
Levente és dr. Bob Miklós állator-
vosoknak a madarak kezelésében
nyújtott önzetlen segítségüket,
valamint Molnár Antalnak az új
rehabilitációs központ építésében
nyújtott segítségét.

Személyi jövedelmi adójának
2%-ával Ön is hozzájárulhat a
menhely fenntartásához és fejlesz-
téséhez! Nálunk a kis összegek is
fontosak, már 15 RON biztosíthat-
ja a madarak egy napi élelmét. ■

A „Milvus Csoport” Madártani és
Természetvédelmi Egyesület kiadványa.
Megjelenik negyedévente

Szerkesztő:
Daróczi J. Szilárd
Szerkesztő munkatárs:
Hegyeli Zsolt, Sos Tibor

Tördelés:
Farkas Sándor
Korrektúra:
Deák Borbála

Cím:
Op. 3, Cp. 39
540620 Marosvásárhely, Románia
Tel/fax: (+4) 0265 264726
E-mail: office@milvus.ro
Web-site: www.milvus.ro

ISSN 1454-0290

ADÓJÁNAK 2%-VAL HOZZÁJÁRULHAT A TERMÉSZET ÉS MADÁRVÉDELEMHEZ!

A törvény értelmében, éves adójának 2%-val támogathat bármilyen Romániában bejegyzett, nonprofit szervezetet, mint amilyen a Milvus Csoport is. Ezzel az összeggel hozzájárulhat a fontos, hazai természetvédelemmel kapcsolatos problémák megoldásához. A 2% -os adó felajánlásával nagymértékben támogathatja a Milvus Csoport által működtetett madármenhely fejlesztését és működését. Egyesületünkhez sokszor hetente kerülnek be védett, sérült madarak, melyek azonnali ellátásra szorulnak. Ahhoz, hogy a madarak visszatérhessenek eredeti környezetükbe, sokszor egy hosszas és költséges kezelésen kell átmenjenek. Az Ön hozzájárulása nagy segítséget nyújthat a beteg madarak gyógykezelésében, életfeltételeiknek javításában és elősegíti mielőbbi felépülésüket és szabadon engedésüket.

Miért fontos kihasználni ezt a lehetőséget?

- Önnel nem kerül semmibe;
- ily módon Ön is hozzájárulhat és dönthet a közpénzek hasznos elosztásáról;
- segíthet a természetvédelmi problémák megoldásában, ha adójának 2%-át a Milvus Csoport Madártani és Természetvédelmi Egyesületnek utalja.

Mi az eljárás?

Annak függvényében, hogy jövedelme honnan származik, töltsse ki a saját adataival a kétféle nyomtatvány valamelyikét: - ha jövedelme csak fizetésből származik, töltsse ki a 230-as nyomtatvány (Declaratia 230), A és B pontjait. Ha nem ismeri a pontos összeget, amely adójának 2%-át képezi, hagyja üresen a megfelelő négyzetet, az illetékes pénzügyi hivatal személyzete majd kiszámítja és kitölti azt; - ha éves jövedelme nem csak fizetésből származik, hanem van más kereseti forrása is, töltsse ki a 200-as nyomtatvány (Declaratia 200) III-as pontját.

Adataink:

- a szervezet neve: Asociația „Grupul Milvus”
- azonosítószám (cod de identificare fiscală/codul fiscal): 14198928
- számlaszám (Cod IBAN) : RO 98 BRDE 270 SV 03140262700 – BRD – Tg. Mureș

A nyomtatványok letölthetők weblapunkról: www.milvus.ro

A nyomtatványok leadásának határideje 2008. május 15. A nyomtatványt, a fizikális papírról készült másolattal együtt (fișă fiscală) a helyi Agenția Locală de Administrare Fiscală-hoz kell leadni (vagy postán, ajánlott levélben elküldeni).

Köszönjük a segítségét!